

Visions del conflicte basc

Després d'un període de treva unilateral d'ETA, en el qual semblava que les forces nacionalistes basques emprerien el camí de la col·laboració, com a via de la solució del conflicte basc, l'enrocament polític dels governs espanyol i francès en l'estratègia policial, com a única resposta, i el retorn a la lluita armada de l'organització han dut a l'estancament de la situació. EL TEMPS ofereix dues entrevistes que poden donar algunes claus per a entendre aquest conflicte. El portaveu d'Euskal Herriarrok, Arnaldo Otegi, explica quines són, per a l'esquerra basca, les possibles vies de solució del conflicte. I Johan Galtung, especialista en mediació i estudis sobre la pau, explica els motius de la manca de diàleg.

"Això té solució i és democràtica"

Arnaldo Otegi (Elgoibar, Guipúscoa, 1958), una de les cares més visibles d'EH, sosté, en aquesta entrevista que ETA deixarà les armes quan les forces polítiques basques es posin d'acord per a iniciar una estratègia conjunta de confrontació democràtica amb l'estat.

En què falla la proposta per desencallar el procés de pau basc fet pel PSE-PSOE?

—En dues raons principals. L'una és de filosofia política en general. Sempre hem manifestat que Euskal Herria és un país dividit entre dos estats i entre dues comunitats. Per tant, habilitar una mesa de partits que només actuen a Guipúscoa, Araba i Biscaia, és evidentment una mesa coixa, ja que hi falten el conjunt de forces que actuen al país, cosa que sí que fa, per cert, la mesa de Lizarra-Garazi.

En segon lloc, ens sorprèn que s'imposi, com a condició, no sabem quines fórmules de rebuig a la violència. Precisament, ho fa una formació política que no només va emparar i desenvolupar una trama com la

dels GAL, sinó que, fins i tot, prohoms importants del partit socialista, avui estan encapçalant la recollida de signatures per a l'indult del general Galindo.

Però, hi ha una tercera reflexió. Quan es planteja l'acceptació del joc democràtic (nosaltres hi estem disposats), alguns només l'entenen com el joc limitat per la Constitució espanyola. Per a nosaltres el joc democràtic consisteix, de primer, que s'accepti que el futur del nostre país depèn de la voluntat dels seus ciutadans i ciutadanes. És a dir, que s'accepti la regla emparada en el dret internacional que tots els pobles tenen el dret a la lliure determinació. I, en segon lloc, que s'accepti amb total naturalitat l'existència d'un poble amb dret a articular-se internament i externa.

JORDI PLAY

"El joc democràtic, alguns només l'entenen com el joc limitat per la Constitució espanyola."

—Parla d'una proposta que representi totes les forces polítiques basques. Hi haurà aviat una nova proposta que superi, d'alguna manera, l'estancament en el qual s'ha vist abocat el marc de Lizarra?

—Mai no hem fet un element tabú del nom de Lizarra-Garazi. L'important de la declaració de Lizarra-Garazi són els continguts. Si s'habilita una mesa de caràcter nacional, de tot el territori (és a dir, Alaba, Biscaia i Guipúscoa, Lapurdi, Zuberoa i Navarra), on totes les forces tinguin lliure accés per a plantejar les seves alternatives, ens és igual el nom que se li doni. Hem fet una apel·lació constant que hi ha cadires buides a Lizarra-Garazi, perquè no hi han acudit forces espanyoles i franceses.

L'important és que hi sigui tot el conjunt del país i que comparteixi, d'alguna manera, el diagnòstic polític de Lizarra-Garazi. És a dir, hi ha un conflicte polític, que cal negociar per resoldre'l. I tot el món ha d'acceptar que cal respectar les regles del joc democràtic.

—Veu algun sector polític espanyol disposat a superar l'actual situació d'estancament al País Basc?

—En el PP no. En el PSOE, tampoc abunden gaire... Certament som pessimistes a l'hora d'esperar qualsevol fruit del debat intern que hi ha al PSOE. Si un segueix amb deteniment les posicions polítiques de Rosa Díez... Són d'un tancament absolut. I m'imagino que Bono, tampoc no l'hem sentit, però no crec que sigui un personatge que aposti gaire per les vies confederalistes o federalistes... Per tant, nosaltres no esperem massa possibilitats de la classe política espanyola. El que fem és intentar abocar els nostres esforços en la política basca.

—Comentava possibles visions, o no, federalistes o confederalistes en algun sector polític espanyol... Estarien disposats a acceptar, com a pas previ a la independència, un estat federal o confederal, o d'altres fórmules intermèdies?

—Estem plantejant un escenari de convivència democràtica al nostre país que no és independentista. No plantegem la sortida independentista en un termini curt. El que diem és que volem un escenari en el qual s'accepti la territorialitat i el dret a l'autodeterminació del nostre país. Evidentment, després aspirem a fer-ne ús, d'aquest dret, i a través de la via de l'adhesió social majoritària, que el nostre país opti a crear un estat propi dins d'Europa.

—Dieu que el procés de reconstrucció nacional pot avançar també en un marc on la violència sigui present. Però, des del retorn d'ETA a la lluita armada, el procés sembla aturat. Per exemple, l'Udalbitza [l'assemblea de municipis bascos], està ajornada sine die?

—La treva d'ETA era un actiu per al procés. I en un

clima com el d'ara, en el qual ha decidit reactivar la lluita armada, genera alguns problemes en alguns dels nostres 'suposats' aliats. Però aquest no és el problema fonamental. ETA ha posat sobre la taula, no només la possibilitat d'una treva unilateral indefinida, sinó el final de la seva lluita armada. L'única condició és que totes les forces nacionalistes ens posem d'acord en una estratègia de confrontació democràtica amb l'estat, que parteixi de la base que cal superar l'actual marc jurídic-polític, i que les estratègies no siguin per tres províncies, sinó pel conjunt d'Euskal Herria. Creiem que són les condicions, perfectament acceptables per a qualsevol que se senti abertzale.

—Han denunciat que l'atzucac de la situació es força amb les estratègies de l'estat i de sectors mediàtics espanyols. Paral·lelament decideixen no presentar-se a les eleccions espanyoles. No és desapropiar una ocasió per explicar part de la realitat basca?

—L'aposta per l'abstenció és coherent políticament. Reivindiquem un marc que ens permeti desenvolupar els drets cívics i polítics, com a ciutadans bascos, no com a espanyols o francesos. Per tant, fem expressa renúncia a escollir president espanyol o francès. Hem fet una proposta que és una inversió de futur.

Aquesta pregunta també té una resposta que hem fet a Euskal Herria. Hem aconseguit un nivell d'acceptació força important. Però crec que hem perdut una oportunitat. Si el PNB i EA s'haguessin abtingut, la participació electoral del nostre país no hauria superat el 30 per cent. I creiem que aquesta és la via adequada. Mentre als bascos ens deixin el nostre *txokito* al Congrés dels diputats, perquè, de tant en tant, ens enfadem amb Aznar i li plantegem coses des de la tribuna...

Això és donar arguments al PP i PSOE, que diuen "mirin, la democràcia espanyola funciona. Vostès tenen aquí un lloc on poden dir el que vulguin. No ho podran fer mai, però ho poden continuar reivindicant". Això és donar que un vernís democràtic a una situació que no ho és.

—El tema dels presos és una altra de les claus de la situació basca. Continuen fora del País Basc. L'envocament de la situació no perjudica la seva situació?

—Tothom sap que per a establir una situació de pau és necessari que els presos surtin al carrer i que tornin els refugiats. Però això es donarà en la fase històrica i política que s'hagi de donar. No obstant això, hi ha unes reflexions al voltant del tema. És una qüestió de drets humans. És una qüestió que afecta el compliment de les normes del joc democràtic, i fonamentalment, és una decisió de la societat basca. Ho ha decidit en el parlament de Vitòria, en ajuntaments,

"Recrear les bases d'un nou escenari no es farà amb peticions de treva públiques a ETA, ni amb condemnes a la 'kale borroka', ni a la lluita armada, ni des de falsos debats. Es farà des del compromís ferm de les forces polítiques nacionalistes."

hem fet vagues de fam, mobilitzacions massives. I davant d'això, els estats espanyol i francès decideixen no respectar la decisió. El problema és que no s'accepta la sobirania basca.

—Per vostès, quina línia cal seguir per trencar el camí que ara sembla sense sortida?

—Doncs la mateixa línia que vam seguir durant l'any 98. Treballar amb seriositat, honestat, lleialtat, amb discreció, però posant les coses sobre la taula. Discreció no vol dir ocultisme. Volem arribar a un acord amb les forces nacionalistes. Però recrear les condicions per a un nou escenari no es farà amb peticions públiques de treves a ETA, ni amb condemnes a la *kale borroka*, ni amb la lluita armada, ni des de falsos debats. Es farà des del compromís ferm de les forces polítiques nacionalistes, obert al conjunt de forces democràtiques d'Euskal Herria, a compartir una estratègia que permeti superar els mecanismes de confrontació violenta, i habilitar-ne de democràtics.

—Però s'està treballant en aquest sentit ara?

—Sí. Fa uns dies Euskal Herritarrok —i no ETA— ha fet una nova proposta al PNB i EA. Estem disposats a subscriure un compromís amb aquestes forces polítiques. I som en el període de contrast de propostes. El que passa és que l'esquerra abertzale té propostes sobre la taula i hi ha alguns que encara han de definir les seves. Tant de bo, acabi en un acord. Però també pot fer-ho en desacord... I seria catastròfic per al país.

—Un desacord no seria un nou cop massa dur?

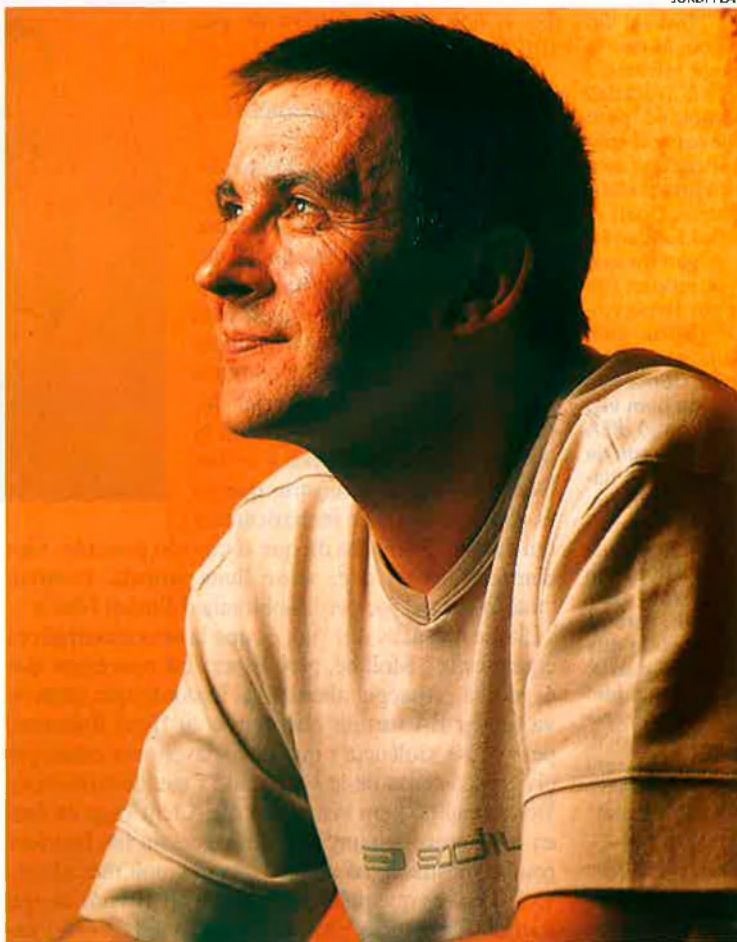
—El nostre país ha viscut un conflicte durant moltes generacions i desgraciadament ha tingut molts desenyanys. Però no podem transmetre la idea que això no té solució, a més a més, no ho creiem. Això té solució, i és democràtica. El camí de l'esperança és totalment obert, però ple de dificultats.

—Diu que han posat una proposta sobre la taula. Però PNB i EA, en els darrers mesos, havien arribat a força... Em dirà que vostès encara més. Però el cert és que PNB i EA han arribat políticament. En canvi, en el darrer comunicat d'ETA els tustaven fort... Creu que ara els quedaran ganes de tornar a obrir vies?

—En la darrera entrevista a membres d'ETA, crec que es veu que faciliten les vies perquè els partits arribem a aquest acord. No neguem que hi hagi hagut un cert canvi d'estratègia del PNB. Però, com que som en "temps de verificacions", com li agrada dir a Joseba Egibar (PNB), també volem verificar si el PNB ha fet un intercanvi de cromos, a canvi d'una treva, o està disposat a aixecar les hipoteques que té amb l'estat.

Quan se'ns diu que el PNB ha arribat, contestem que sí, però és que nosaltres, molt més. ETA va deixar el seu principal element d'acció política —ens agradi o no—, la lluita armada. I l'esquerra abertzale ha aportat un nivell de reflexió política: per exemple, hem estat al parlament de Vitòria, que per a nosaltres és com plantejar a un protestant la virginitat de Maria! Hi hem estat perquè la responsabilitat política ens ho exigia.

Volem que s'acabin els discursos ambigus. Creiem que el recorregut estratègic polític i possible del PNB, com a centre-dreta i dreta basca, és una aposta decidida per la sobirania d'Euskal Herria. Si no, juga a au-

tonomisme i a dividir el territori i acabar afavorint l'arribada de la dreta espanyola a les institucions.

—S'imagina un lehendakari del PP?

—Si així ho decidissin els ciutadans d'Alaba, Guipúscoa i Biscaia... Però el PP està fent una jugada intel·ligent. Tothom està començant a veure Mayor Oreja lehendakari. Però si Mayor Oreja no té, en absolut, majoria a les tres províncies! Si hi ha acord entre forces nacionalistes, en un marc de transició, que pot venir aparellat a un clima de distensió unilateral d'una de les parts, Mayor Oreja no serà lehendakari.

A més a més, si s'aconsegueix reeditar l'acord entre abertzales, no hi haurà eleccions anticipades. I aquesta és l'aposta que fem.

—Veu possible una 'treva unilateral' d'ETA en els propers mesos?

—Depèn. Pot ser molt lluny o molt a prop. El problema no depèn tant del nostre desig. Si demà se subscriu un compromís, de nou, en clau de construcció nacional basca, ETA, ho ha dit públicament, està disposada a fer una treva de nou i, fins i tot, a mesura que es desenvolupi el procés, a abandonar la lluita armada. Això es podria fer avui.

Que s'hauria pogut evitar el trencament de la treva? Sí. Si *Udalbitza* funcionés com ho havia de fer, i si s'hagués entès com a institució nacional, no s'hauria trencat la treva. Per tant, es poden donar condicions

"ETA ha posat sobre la taula, no només la possibilitat d'una treva unilateral indefinida, sinó el final de la seva lluita armada. L'única condició és que totes les forces nacionalistes ens posem d'acord en una estratègia de confrontació democràtica amb l'estat, que parteixi de la base que cal superar l'actual marc, i que les estratègies siguin per al conjunt d'Euskal Herria."

"No val dir: 'no, és que la seva estratègia és equivocada'. Molt bé, però llavors cal convèncer que se'n té una d'alternativa. Quan es va fundar EA van dir que eren com HB, però sense violència, amb una estratègia civil. Doncs mai no hem vist ningú d'EA fent vaga de fam. Si ho haguessin fet, hauríem pensat 'hòstia, igual això és una via molt més efectiva'. Però és que resulta que a Euskal Herria, els qui fem desobediència pacífica i civil, també som l'esquerra abertzale!"

per a una nova iniciativa de pau d'ETA? Sí. Quan? Quan vulguem, quan el PNB i EA posin sobre la taula una estratègia clara, sense ambigüitats.

—Però això no és un xantatge polític al PNB i EA?

—És clar, però hi ha un problema. ETA sempre ha pensat que compleix una funció històrica: aixecar les hipoteques que ens impedeixen als bascos i basques desenvolupar els nostres drets. I ETA continua convençuda —com ho ha estat durant els darrers 40 anys— que no hi ha vies democràtiques per a fer-ho. Doncs bé, caldrà demostrar que no és així. I ho haurà de fer bàsicament

qui durant 25 anys ha dit que sí que són possibles vies democràtiques i que, sense lluita armada, posarien "tota la carn al foc per la sobirania d'Euskal Herria".

El que no val és dir: "no, és que la seva estratègia és equivocada". Molt bé, però llavors cal convèncer que es té una estratègia alternativa. Recordo que quan es va fundar EA van dir que eren com Herri Batasuna, però sense violència i que plantejaven una estratègia civil, en defensa de la sobirania i l'autodeterminació. Doncs mai no hem vist ningú d'EA fent vaga de fam en els darrers deu anys. Si ho haguessin fet, hauríem pensat "hòstia, igual això és una via molt més efectiva!". Però és que resulta que a Euskal Herria, els qui fem desobediència pacífica i civil, també som l'esquerra abertzale! Home, ha d'haver un cert equilibri, no? I també entenem les dificultats que tenen PNB i EA, partits de govern, que tenen responsabilitats institucionals, etc. Però el que no ens poden plantejar és que estan en una aposta sobiranista, quan estan posant la bandera espanyola a les festes de Bilbao, quan estan rebent el rei... O estem en l'una, o estem en l'altra. I nosaltres els ajudarem en tots els possibles.

—Un tema que també és present en el conflicte és el de la fractura social. Detecteu que s'està dividint la societat basca?

—La fractura és en l'àmbit polític, i dissenyada des de les cúpules d'uns determinats partits. En alguna ocasió, i en privat, gent del partit socialista han reconegut que no hi ha fractura social, però que es pot crear des de la política. Qualsevol observador objectiu que es passegi pels carrers d'Euskal Herria veurà que no hi ha fractura social, que no hi ha escoles i hospitals separats per a bascos i per a espanyols, ni carreteres per a francesos i per a bascos.

Però diria més, qui més interès té a fer que sectors de la comunitat basca se sentin estrangers o immigrants són els partits espanyols.

Perquè quan aquests sectors de la població comencen a sentir-se part d'un poble diferenciats, deixen de votar partits espanyols.

—Un sector de la vostra formació ha expressat una certa crítica a l'estratègia de l'esquerra abertzale i demana un distanciament de les estratègies d'ETA?

—En primer lloc, les posicions que ha plantejat, per exemple, Patxi Zabaleta, no són noves. Fa anys que les planteja. En segon lloc, aquesta reflexió es fa en un context determinat, que és el del "Procés Batasuna". I què és? És una reflexió des de tots els sectors de l'esquerra nacional basca per a determinar quina és l'oferta política i organitzativa que permeti construir l'esquerra abertzale, independentista, que necessita Euskal Herria per al segle XXI. És un procés que es fa també a partir d'adhesions individuals. I en aquest cas hi ha hagut una aportació al debat per part d'un grup que s'autodenomina corrent d'opinió, al qual saludem positivament, ja que del que es tracta és de debatre sobre propostes. És un debat obert que culminarà, aproximadament el mes de juny de l'any vinent, amb la refundació de l'esquerra abertzale. Nosaltres hem animat que hi participi tothom amb absoluta llibertat, ja que tot està encara per escriure, tot està per fer.

Enric Rimbau

WordCorrect

Corrector ortogràfic i gramatical
Català, Castellà, Anglès

Desarrollo
Gramatical
Computarizado

Plataformes:
Apple i Windows

Novetat:

Inclou versió per a Word 2000 d'Office 2000

És l'únic corrector que, en una sola aplicació Inclou:

- Corrector Ortogràfic i Gramatical
- Interfície i Ajuda Gramatical bilingüe: Català-Castellà; Castellà-Anglès
- Correcció de Barbarismes
- Diccionari de Sinònims i Antònims
- Diccionaris Professionals: mèdic, jurídic, informàtic, de la construcció.

Facilita l'Alternativa a l'errada, amb una Línia de Missatge s'indica el tipus d'errada, aquesta línia s'associa a l'Ajuda Gramatical

Per a més informació:

902 11 99 96